גה

התפילות שביטלו את הגזירה בימי הפורים.

לע"נ הורי ר' אליהו בן בת שבע ז"ל
לאה אירן בת טאוס ז"ל

1

וַתֹּאמֶר טו
אֶסְתֵּר לְהָשִׁיב אֶל־מָרְדֳּכָי: לֵךְ כְּנוֹס אֶת־כָּל־הַיְּהוּדִים הַנִּמְצְאִים בְּשׁוּשָׁן טז
וְצוּמוּ עָלַי וְאַל־תֹּאכְלוּ וְאַל־תִּשְׁתּוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לַיְלָה וָיוֹם גַּם־אֲנִי וְנַעֲרֹתַי
אָצוּם כֵּן וּבְכֵן אָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא־כַדָּת וְכַאֲשֶׁר אָבַדְתִּי אָבָדְתִּי:
וַיַּעֲבֹר מָרְדֳּכָי וַיַּעַשׂ כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוְּתָה עָלָיו אֶסְתֵּר: יז
וַיְהִי ׀ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת וַתַּעֲמֹד בַּחֲצַר בֵּית־הַמֶּלֶךְ א ה
הַפְּנִימִית נֹכַח בֵּית הַמֶּלֶךְ וְהַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ בְּבֵית הַמַּלְכוּת
נֹכַח פֶּתַח הַבָּיִת: וַיְהִי כִרְאוֹת הַמֶּלֶךְ אֶת־אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה עֹמֶדֶת בֶּחָצֵר ב
נָשְׂאָה חֵן בְּעֵינָיו וַיּוֹשֶׁט הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר אֶת־שַׁרְבִיט הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּיָדוֹ
וַתִּקְרַב אֶסְתֵּר וַתִּגַּע בְּרֹאשׁ הַשַּׁרְבִיט: ג

2

לך כנוס, מכאן שעיקרו של צום באסיפה, וכה"א (יואל א, יד) קדשו צום צרה אספו זקנים.

(מדרש תהלים פכ"ב-ה)

3

[י] **ותעמד בחצר בית המלך**, אמר רבי לוי כיון שהגיעה לבית הצלמים, נסתלקה הימנה שכינה, אמרה אלי אלי למה עזבתני (במזמור אילת השחר הוא — תהלים כב, ב), שמא אתה דן על שוגג כמזיד ועל אונס כרצון (אע"פ שאני באה אליו מאלי, אונס הוא), או שמא על שקראתיו כלב שנאמר (באותו מזמור הוא — פסוק כא) הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי, חזרה וקראתו אריה, שנאמר (שם פסוק כב) הושיעני מפי אריה.

(מגילה טו:)

4

[יד] **ויהי כראות המלך... נשאה חן בעיניו**, ואתה ה' אל תרחק (תהלים כב, כ) חוס ורחם עלי, אילותי לעזרתי חושה (שם), אמר ר' יוחנן אותה קפיצה שקפצת כאיל על אבותי בים והושעתם כן תקפוץ עלי היום ותפלטני, באותה שעה ירד מלאך מן השמים וסטרו על פיו, ואמר לו, רשע, קונייתך (אשתך) עומדת בחוץ, ואתה יושב בפנים, ויהי בראות המלך אין כתיב, אלא ויהי כראות, בעל כרחו שלא בטובתו נשאה חן בעיניו.

(מדרש תהלים פכ"ב-כז)

5

[יא] **ותעמד... נכח בית המלך**, אמר ר' שמעון וכו' ותעמוד בחצר בית המלך הפנימית נכח בית המלך, ובכל אתר המלך סתם דא קודשא ב"ה, ותעמוד, אין עמידה אלא צלותא, נכח בית המלך, נכח בית המקדש, דכל ישראל צריכין לצלאה צלותא דלהון לתמן, למהוי נכח בית המקדש וכו'.

(זהר ח"ג קט.)

6

[מד] **ויקח המן את הלבוש ואת הסוס**, אותה שעה הלך המן לבית גנזי המלך, ונטל הלבוש וגדולי המלכות עמו, ומשך את הסוס עמו, ובא מבשר את מרדכי, א"ל מה אתה יושב הרי נכנס המן לשאול אותך מן המלך לתלות אותך, אותה שעה הלך מרדכי וחילק את החכמים לצד אחד, והתלמידים לצד אחד, יונקים חלוצי שדים, תלמידים קרועי בגדים, נשים שערן סתור, בניהם כבני צאן שמנעו מהן חלב, והיו בוכין ומספידין על מרדכי ועל נפשותיהן, והן היו אומרים (תהלים עד, י) עד מתי אלהים יחרף צר, הוא ששמואל אמר לשאול, שראה בנבואה מספד הזה (ש"א טו, יד) ויאמר שמואל ומה קול הצאן הזה באזני, ושמע הקב"ה את תפלתן ואת תפלת מרדכי, ועליהם אמר דוד (תהלים ל, ו) כי רגע באפו חיים ברצונו וגו'.

(מדרש פנים אחרים נו"ב)

7

[illegible] והנה בילקוט כתוב (סימן תתרנ"ו) באותה שעה הלך ומצאו למרדכי שהיה יושב בראש התינוקות ושקי' במתניהם ושופרי' ובוכי' ופקד אותם ומצאם שנים ועשרים אלף מיד השליך בצואריהם חבלים ושלשלאות של ברזל והפקיד עליהם שומרים ואמר הללו אני הורג תחלה, ואח"כ אני תולה את מרדכי, באו אמותיהן של תינוקות מביאות להם לחם ומים ואומרים להם אכלו ושתו קודם שתמותו, והם נשבעים בחיי מרדכי רבינו ומניחים ידיהם על ספריהם ואומרים בתעניתנו נמות וכל אחד גולל ספרו ומניחו על לבו וכיון שעברו שתי שעות בלילה נשמעה בכייתם למרום ותפילתן של אבות, אמר הקב"ה למלאכי השרת בכית קטנים אני שומע כגדיים וטלאי' וכקטני בני אדם. אמר משה לפני קב"ה לא גדיים ולא קטנים הם אלא קטני עמך ישראל שיושבים בתענית היום שלשה ימים ושלשה לילות ואסורים בחבלים ובשלשלאות ולמחר נשחטים כגדיים וטלאי' ולב אויב שמח ומחרף ומנאץ ואינם מניחים את תורתך, מיד נתגלגלו רחמיו של הקב"ה עליהם ושבר החותמו' וקרע את האיגרו' והפר עצתו והשיב מחשבתו של המן בראשו ע"כ.

מנות הלוי - לרב שלמה אלקבץ

8

כשהיה מרדכי רוכב על הסוס, התחיל מקלס להקדוש ברוך הוא, ואומר:
ארוממך ה' כי דליתני ולא שמחת אויבי לי:
ה' אלהי שועתי אליך ותרפאני:
ה' העלית מן שאול נפשי, חייתני מירדי בור:

תלמידיו מה היו אומרים? זמרו לד' חסידיו והודו לזכר קדשו:
כי רגע באפו חיים ברצונו, בערב ילין בכי ולבקר רנה:

אותו רשע מה היה אומר? ואני אמרתי בשלוי בל-אמוט לעולם וכו'.

אסתר מה היתה אומרת? אליך ה' אקרא ואל אדני אתחנן:
מה-בצע בדמי ברדתי אל שחת היודך עפר היגיד אמיתך:

כנסת ישראל מה היתה אומרת? שמע ה' וחנני, ה' היה-עוזר לי:
הפכת מספדי למחול לי, פתחת שקי ותאזרני שמחה:

ורוח הקודש מה היתה אומרת?
למען יזמרך כבוד ולא ידם, ה' אלהי לעולם אודך: (תהלים ל) (אס"ר)

מדרש אסתר רבה